

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

23. märts 2023*

Eelotsusetaotlus – ETL artiklid 34 ja 36 – Kaupade vaba liikumine – Koguseliste piirangutega samaväärsuse toimega meede – Audiovisuaalprogrammide salvestised – Veebimüük – Liikmesriigi õigusnormid, milles on ette nähtud programmide vanusepiirangu määramine ja vastavalt märgistamine – Alaealiste kaitse – Salvestised, mille vanusepiirang on juba määratud ja mis on juba märgistatud teises liikmesriigis – Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-662/21,

mille ese on ETL artikli 267 alusel Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) 29. oktoobri 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. novembril 2021, menetluses, mille algatas

Booky.fi Oy,

menetluses osales:

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI),

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president D. Gratsias, kohtunikud M. Ilešič (ettekandja) ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI), esindajad: E. Lauri ja L. Pekkala,
- Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Ringborg, I. Söderlund ja F. Thiran,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: soome.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab ELTL artiklite 34 ja 36 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Booky.fi Oy algatatud menetluses seoses Kansallinen audiovisuaalne instituutti (KAVI) (riiklik audiovisuaalvaldkonna amet, Soome) otsusega, milles nõutakse, et nimetatud ettevõtja esitaks oma veebipoes müügiks pakutavate audiovisuaalprogrammide salvestiste kohta käivas teabes Soome õigusaktides sätestatud vanusepiirangu määramisel põhineva vanusepiirangu, millest noorematele ei ole nende programmide näitamine lubatud.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

- 3 ÜRO Peaassamblee poolt 20. novembril 1989. aastal vastu võetud ja 2. septembril 1990. aastal jõustunud lapse õiguste konventsiooni (*United Nations Treaty Series*, 1577. kd, lk 3) artiklis 17 on sätestatud:

„Osalisriigid tunnustavad massiteabevahendite tähtsat funktsiooni ja tagavad lapse juurdepääsu mitmekülgele riiklikule ja rahvusvahelisele informatsioonile ja materjalidele, eriti neile, mille eesmärk on lapse sotsiaalse, vaimse ja kõlbelise heaolu ning füüsilise ja vaimse tervise areng. Selleks osalisriigid:

[...]

- e) ergutavad vastavate põhisuundade arendamist kaitsmaks last tema heaolu kahjustava informatsiooni ja materjali eest, pidades silmas artiklite 13 ja 18 tingimusi.“

Liidu õigus

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT 2010, L 95, lk 1) põhjendustes 59 ja 104 on sätestatud:

„(59) Kahjuliku sisu kättesaadavus audiovisuaalmeedia teenustes valmistab seaduseandjatele, meediatööstusele ja lapsevanematele muret. Samuti on oodata uusi väljakutseid, eriti seoses uute jaotuskanalite ja uute toodetega. Eeskirjad alaealiste kehalise, vaimse ja moraalse arengu ning inimväärikuse kaitsmiseks kõigis audiovisuaalmeedia teenustes, sealhulgas audiovisuaalsetes ärilistes teadaannetes, on seega vajalikud.

[...]

(104) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt audiovisuaalmeedia teenustele sisepiirideta ala loomist, tagades samal ajal üldiste huvide kõrgetasemelise kaitse, eriti alaealiste ja inimväärikuse kaitse ning edendades puudega inimeste õigusi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu on neid parem saavutada [Euroopa Liidu] tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas [ELL] artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.“

Soome õigus

5 17. juuni 2011. aasta audiovisuaalprogrammide seaduse (710/2011) (kuvaohjelmalaki (710/2011); edaspidi „audiovisuaalprogrammide seadus“) §-s 1 on sätestatud, et seaduse eesmärk on kaitsta lapsi nende arengule kahjulike audiovisuaalprogrammide eest.

6 Kõnealusel seaduse § 2 esimeses lõikes on sätestatud:

„Seadust kohaldatakse Soomes audiovisuaalprogrammi pakkumise ja kontrollimise suhtes, kui seda programmi pakutakse elektrooniliste sideteenuste seaduse (917/2014) (laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014)) kohaldamisala raames televisioonis või tellitava programmiteenuse osana. Seadust kohaldatakse Soomes muude audiovisuaalprogrammide pakkumise ja selle järelevalve suhtes, kui:

1) programmi pakub organisatsioon või ettevõtja, kes on registreeritud Soomes või kelle tegevuskoht on Soomes;

2) programmi pakub isik, kes on Soome kodanik või kelle alaline või peamine elukoht on Soomes, või

3) programmi pakkumise otsus on tehtud Soomes.“

7 Audiovisuaalprogrammide seaduse § 3 punktis 3 on audiovisuaalprogrammi pakkumine määratletud kui selle programmi üldsusele vaatamiseks kättesaadavaks tegemine.

8 Kõnealusel seaduse § 3 punkti 5 kohaselt määratakse vanusepiirang nii, et audiovisuaalprogrammi läbivaatamise põhjal hinnatakse, kas see võib tõenäoliselt kahjustada teatavast vanusest noorema lapse arengut.

9 Nimetatud seaduse § 5 esimeses lõikes on sätestatud:

„Kui §-des 9–11 ei ole sätestatud teisiti, võib audiovisuaalprogrammi pakkuda ainult siis, kui selle vanusepiirang on määratud vastavalt § 16 esimesele lõikele ja kui selgelt nähtav märgistus vanusepiirangu ja sisu kohta sisaldub programmis endas või on sellega kaasas, või – kui tegemist on audiovisuaalprogrammiga § 16 kolmanda lõike tähenduses – kui selgelt nähtav märgistus vanusepiirangu ja sisu kohta sisaldub programmis endas või on sellega kaasas. Kui tegemist on audiovisuaalprogrammiga § 16 teise lõike tähenduses, võib seda pakkuda üksnes juhul, kui 18 eluaasta vanusepiirangut ja sisu puudutav selgelt nähtav märgistus sisaldub programmis endas või on sellega kaasas.“

10 Audiovisuaalprogrammide seaduse § 6 viiendas lõikes on sätestatud:

„Audiovisuaalprogrammi pakkuja peab programmi pakkumise raames andma teavet vanusepiirangu ja muude laste kaitset edendavate meetmete kohta.“

11 Nimetatud seaduse § 9 on sõnastatud järgmiselt:

„Audiovisuaalprogrammi vanusepiirangut ei ole vaja määrata ega programmi vastavalt märgistada, kui:

- 1) selle sisu on üksnes haridus- või kultuuriteemaline aine;
- 2) selle sisu on üksnes muusika, sport või spordi-, kultuuri- või religioossete sündmuste või muude sarnaste sündmuste reproduktsioonid;
- 3) selle sisu on üksnes meisterdamine, heaolu, arutelud, mängud, mood, aiandus, ehitus, toiduvalmistamine, kaunistamine, viktoriinid, võistlusmängud või muud sarnased igale eale sobivad teemad;
- 4) selle sisu on üksnes kaupade või teenuste turundusmaterjal;
- 5) selle sisu on üksnes ideoloogilisest või poliitilisest tegevusest teavitav materjal;
- 6) selle sisu on teave aktuaalsete teemade kohta;
- 7) selle sisu on otseülekanne.

Erandina esimese lõike punktist 4 tuleb vanusepiirang määrata audiovisuaalprogrammidele, mille sisu on üksnes audiovisuaalprogrammi turundusmaterjal.“

12 Kõnealuse seaduse §-s 10 on sätestatud:

„Audiovisuaalprogrammi vanusepiirangut ei ole vaja määrata ega programmi vastavalt märgistada, kui:

- 1) see tehakse kättesaadavaks veebiväljaande osana vastavalt meedias sõnavabaduse kasutamise seadusele (460/2003) (laki sananvapauden kasutamisest joukkoviestinnässä (460/2003)) ja see on toodetud või omandatud seoses kõnealuse väljaande levitamisega;
- 2) see tehakse kättesaadavaks eraisikute toodetud programme pakkuva teenuse osana ja selle on tootnud eraisik oma harrastustegevuse raames;
- 3) seda pakutakse haridus- või muu kultuuritegevuse raames ja see on toodetud haridus- või muu kultuuritegevuse raames;
- 4) tegemist on mänguga, mis on tehtud kättesaadavaks mängu pakkuva teenuse raames, mille pakkuja järgib käitumisjuhendit, mille ta on sellise teenuse jaoks koostanud ja mida on kontrollitud vastavalt §-le 8.“

13 Audiovisuaalprogrammide seaduse § 11 esimeses lõikes on sätestatud:

„[KAVI] võib vastava taotluse alusel anda loa pakkuda audiovisuaalprogramme, mille vanusepiirangut ei ole käesoleva seaduse kohaselt määratud ja mida ei ole vastavalt märgistatud, konkreetselt audiovisuaalprogrammide pakkumiseks korraldatud üritusel.“

14 Nimetatud seaduse § 15 esimeses lõikes on sätestatud:

„Audiovisuaalprogramm loetakse lapse arengule kahjulikuks, kui see tõenäoliselt kahjustab lapse arengut vägivalda või seksuaalset või ärevust tekitava sisu tõttu või muul sarnasel viisil.

Audiovisuaalprogrammi kahjulikkuse hindamisel tuleb arvesse võtta programmis sündmuste kirjeldamise viisi ja konteksti.“

15 Audiovisuaalprogrammide seaduse §-s 16 on sätestatud:

„Kui audiovisuaalprogramm on lapse arengule kahjulik § 15 tähenduses, tuleb sellele sõltuvalt selle sisust määrata 7, 12, 16 või 18 eluaasta vanusepiirang ning vastav sisu kirjeldav sümbol. Kui programmi ei saa pidada lapse arengut kahjustavaks, tuleb määrata, et see sobib pakkumiseks igas eas vaatajale.

Kui programm on ilmselgelt ette nähtud ainult vanematele kui 18-aastastele isikutele, ei ole selle vanusepiirangut vaja määrata. Sellist programmi võib pakkuda ainult siis, kui selles või sellega kaasas on hästi nähtav märgistus 18 eluaasta vanusepiirangu kohta.

[KAVI] võib heaks kiita liidu territooriumil programmile määratud vanusepiirangu ja sisu kirjeldava sümboli kasutamise Soomes vastavalt käesolevale seadusele, ilma et Soomes oleks vaja programmi vanusepiirangut määrata.“

16 Kõnealuse seaduse § 19 kohaselt teostab KAVI järelevalvet seaduse täitmise üle.

17 Sama seaduse §-s 30 on sätestatud võimalus esitada kaebus KAVI tehtud vanusepiirangu määramise otsuse peale.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

18 Booky.fi on Soome ettevõtja, kes oma veebipoe kaudu turustab audiovisuaalprogramme, mis on salvestatud füüsilistele kandjatele nagu DVD- ja Blu-ray-kettad.

19 KAVI leidis 2018. aastal läbiviidud kontrolli käigus, et Booky.fi pakkus müügiks audiovisuaalprogrammide salvestisi, esitamata audiovisuaalprogrammide seaduses nõutud teavet audiovisuaalprogrammi seadusjärgse vanusepiirangu ja sisu kohta.

20 KAVI 9. juuli 2018. aasta otsusega kohustati Booky.fi-d muu hulgas lisama need andmed tema poolt turustatavate programmide salvestiste kohta käivasse teabesse ning KAVI 9. oktoobri 2018. aasta otsusega jäeti rahuldamata vaie, mille Booky.fi esimesena nimetatud otsuse peale esitas.

21 Booky.fi kaebas KAVI otsuse edasi Helsingin hallinto-oikeusse (Helsinki halduskohus, Soome), kes lükkas selle kaebuse 9. detsembri 2019. aasta otsusega tagasi. Nimetatud kohus sedastas, et kui veebipoes toimub audiovisuaalprogrammide seaduse § 5 esimese lõike tähenduses

audiovisuaalprogrammi üldsusele pakkumine nii, et sellise programmi salvestist pakutakse müügiks või seda saab muul viisil tellida, siis peab asjaomases salvestises endas või sellega kaasas olema nimetatud seaduses ette nähtud vanusepiirangu märgis.

- 22 Selle kohtuotsuse peale Korkein hallinto-oikeusele (Soome kõrgeim halduskohus) – kes on käesolevas asjas eelotsusetaotluse esitanud kohus – esitatud edasikaebuse toetuseks väidab Booky.fi, et tema veebipoes turustatavatele audiovisuaalprogrammidele Soomes kohaldatavate vanusepiirangute määramise ja vastavalt märgistamise nõue kujutab endast koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meedet ETL artikli 34 tähenduses, kuivõrd teises liikmesriigis on vastavalt selle teise liikmesriigi õigusnormidele nende programmide vanusepiirang juba määratud ja need on seal vastavalt märgistatud.
- 23 Booky.fi sõnul lähevad audiovisuaalprogrammide seaduse sätted kaugemale sellest, mis on vajalik laste kaitse eesmärgi saavutamiseks juhul, kui audiovisuaalprogrammide pakkumine on suunatud üksnes täiskasvanud ostjatele. Lisaks väidab ta, et kohustus määrata kõigi veebipoes pakutavate audiovisuaalprogrammide salvestiste vanusepiirang vastavalt Soome õigusnormidele on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega ja kaupade vaba liikumist piirataks vähem, kui see kohustus kehtiks ainult tegelikult Soome imporditud salvestiste suhtes. Sellega seoses väidab Booky.fi, et ta tellib rahvusvahelistelt hulgimüüjatelt oma müügisaidil pakutavate audiovisuaalprogrammide salvestisi üksnes saadud tellimuste alusel.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on audiovisuaalprogrammide salvestiste veebipoes pakkumine hõlmatud audiovisuaalprogrammide pakkumise mõistega audiovisuaalprogrammide seaduse § 5 esimese lõike tähenduses, mistõttu mäрге nimetatud seaduse kohaselt määratud vanusepiirangu kohta peab salvestist puudutavas teabes sisalduma salvestise müügiks pakkumise ajal, olenemata sellest, kas salvestises sisalduva programmi vanusepiirangu on määranud ka teise liikmesriigi pädev asutus.
- 25 Nimelt ei võimalda teise liikmesriigi nõuete kohaselt määratud vanusepiirangule osutava märgisega audiovisuaalprogrammide turustamine ostjal müügi hetkel saada teavet audiovisuaalprogrammi sisu ja Soomes kehtivale vanusepiirangule vastava märgistuse kohta, mistõttu audiovisuaalprogrammide seadusega taotletavat laste kaitse taset ei ole võimalik saavutada.
- 26 Siiski küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas sellises olukorras, millega on tegemist käesolevas kohtuasjas, läheb selles seaduses sätestatud kohustus määrata programmide vanusepiirang ja need vastavalt märgistada siiski kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuse seadusega taotletava laste kaitse eesmärgi saavutamiseks.
- 27 Selle kohtu hinnangul erinevad käesoleva vaidluse asjaolud 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsuse Dynamic Medien (C-244/06, EU:C:2008:85) aluseks olnud kohtuasja asjaoludest, kuna käesoleva asja puhul ei saa audiovisuaalprogrammide seaduses sätestatud vanusepiirangule osutava märgistusega tähistamise kohustusest erandit teha isegi juhul, kui on kindel, et audiovisuaalprogrammi salvestise ostja on täisealine.
- 28 Samuti erinevad kõnealuse seaduse sätted 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsuse Dynamic Medien (C-244/06, EU:C:2008:85) aluseks olnud kohtuasjas käsitletud Saksa õigusnormidest, mis olid kohaldatavad audiovisuaalsete salvestiste müüjatele, kes olid asutatud nii Saksamaal kui ka teistes liikmesriikides, samas kui audiovisuaalprogrammide seaduse puhul see nii ei ole.

29 Neil asjaoludel otsustas Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artikliga 34 on – ELTL artiklit 36 arvesse võttes – välistatud audiovisuaalprogrammide seaduse § 5 esimese lõike selline tõlgendus, mille kohaselt peab audiovisuaalprogrammi salvestise vanusepiirang olema määratud audiovisuaalprogrammide seaduse alusel ning sellel seadusel põhinevale vanusepiirangule vastav vanusepiirangu märgistus peab sisalduma tooteinfos juba selles etapis, kui audiovisuaalprogrammi salvestis on netipoes müügil, isegi kui audiovisuaalprogrammi salvestise vanusepiirang on määratud ja salvestis on vastavalt märgistatud teises liikmesriigis ning salvestist ei ole veel Soome toimetatud?

Kas küsimusele vastamisel on tähtsust sellel, et audiovisuaalprogrammide seaduses puudub säte, mis näeks ette vanusepiirangu määramisest ja vastava märgisega tähistamisest erandi tegemise võimaluse juhul, kui audiovisuaalprogrammi salvestise ostja täisealisus on kindlaks tehtud, ja eelnimetatud nõuet määrata uuesti vanusepiirang ja salvestis uuesti märgistada kohaldatakse audiovisuaalprogrammi salvestise netipoes müügi korral vaid siis, kui programmi pakkuja on organisatsioon või ettevõtja, kes on registreeritud Soomes või kelle tegevuskoht on Soomes, või füüsiline isik, kes on Soome kodanik või kelle alaline või püsiv elukoht on Soomes, või kui otsus programmi pakkumise kohta on tehtud Soomes?

2. Kas juhul, kui eelnimetatud nõue määrata uuesti vanusepiirang ja salvestis uuesti märgistada on proportsionaalne tingimusel, et nõudest erandi tegemine on võimalik siis, kui audiovisuaalprogrammi salvestise ostja täisealisus on kindlaks tehtud, tuleb täisealistele müügi korral ostja täisealisus kahtlust jätmata kindlaks teha audiovisuaalprogrammi salvestise tellimise ja ostmise etapis, või piisab sellest, et audiovisuaalprogrammi müüja teeb pingutusi ostja täisealisuse kindlaks tegemiseks?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

30 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt alaealiste kaitsmiseks audiovisuaalse sisu eest, mis võib kahjustada nende heaolu ja arengut, tuleb füüsilisel andmekandjal salvestatud ja veebipoe kaudu turustatavat audiovisuaalprogrammi enne turustamist asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt kontrollida ning määrata selle vanusepiirang ning vastav märgistus, isegi kui teise liikmesriigi õiguse alusel on seda programmi juba kontrollitud ning on määratud selle analoogne vanusepiirang ja sellele vastav märgistus.

31 Samuti palub siseriiklik kohus Euroopa Kohtul selgitada, kas selle kohta hinnangu andmisel on tähtsust esiteks asjaolul, et asjaomased riigisisised õigusnormid ei võimalda teha erandit kirjeldatud nõudest juhul, kui on võimalik kindlaks teha nende õigusnormidega hõlmatud salvestise ostja täisealisus, ja teiseks asjaolul, et neid õigusnorme kohaldatakse ainult selliste programmide suhtes, mida pakuvad asjaomases liikmesriigis registreeritud või asutatud organisatsioonid või ettevõtjad või isikud, kes on selle liikmesriigi kodanikud või kelle alaline või peamine elukoht on selles liikmesriigis, või kui otsus nende programmide pakkumise kohta on tehtud selles liikmesriigis.

- 32 Kõigepealt tuleb meenutada asjaolu, et kaupade vaba liikumine liikmesriikide vahel on üks EL toimimise lepingu aluspõhimõte, mis väljendub ELTL artiklis 34 sätestatud liikmesriikidevaheliste koguseliste impordipiirangute ja kõigi samaväärse toimega meetmete keelus (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Austria vs. Saksamaa*, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 119 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hõlmab ELTL artiklis 34 sätestatud koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmete keeld kõiki liikmesriikide meetmeid, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada liidusisest kaubandust (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Austria vs. Saksamaa*, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Isegi kui teatava meetme eesmärk ega toime ei seisne teistest liikmesriikidest pärit kauba vähem soodsas kohtlemises, võib see meede kuuluda mõiste „koguselise piiranguga samaväärse toimega meede“ alla ELTL artikli 34 tähenduses, kui see takistab teistest liikmesriikidest pärit kauba jõudmist liikmesriigi turule (18. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Austria vs. Saksamaa*, C-591/17, EU:C:2019:504, punkt 121 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Käesoleval juhul muudab meede, millega on tegemist põhikohtuasjas ja mille kohaselt peab audiovisuaalprogrammi vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus seda programmi veebipoe kaudu turustatakse, kõigepealt kontrollima ning määrama selle vanusepiirangu ning vastava märgistuse vastavalt alaealiste kaitseks kehtestatud vanusepiirangutele, koormavamaks ja kulukamaks teisest liikmesriigist pärit audiovisuaalprogrammide salvestiste importimise.
- 36 Järelikult võib selline meede takistada teistest liikmesriikidest pärit audiovisuaalprogrammide salvestiste pääsu asjaomase liikmesriigi turule ning vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 32–34 viidatud kohtupraktikale kujutab see endast seega koguseliste piirangutega samaväärse toimega meedet ELTL artikli 34 tähenduses, mis on põhimõtteliselt vastuolus nimetatud artiklist tulenevate kohustustega (vt selle kohta 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Dynamic Medien*, C-244/06, EU:C:2008:85, punktid 34 ja 35).
- 37 Lisaks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et riigisisised õigusnormid, mis kujutavad endast koguselise piiranguga samaväärse toimega meedet, võivad siiski olla õigustatud mõne ELTL artiklis 36 loetletud üldisest huvist tuleneva põhjusega või ülekaaluka üldise huviga seotud nõudega. Mõlemal juhul peab liikmesriigi meede olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta eelkõige 12. novembri 2015. aasta kohtuotsus *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, punkt 110 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et audiovisuaalprogrammide seaduse § 1 kohaselt on põhikohtuasjas käsitletava meetme eesmärk kaitsta alaealisi audiovisuaalprogrammide eest, mille sisu on nende arengule kahjulik.
- 39 Sellega seoses on kohane meenutada, et lastekaitse on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mille artikli 24 lõike 1 kohaselt on lastel õigus nende heaolu tagamiseks vajalikule kaitsele ja hoolitsusele. Seda tunnustavad ka rahvusvahelised õigusaktid, sealhulgas eelkõige lapse õiguste konventsioon, mille on ratifitseerinud kõik liikmesriigid ja mille artikli 17 punktis e on sätestatud, et konventsiooni osalisriigid edendavad asjakohaste suuniste väljatöötamist, et kaitsta lapsi nende heaolu kahjustava teabe ja materjali eest.

- 40 Konkreetsemalt seoses audiovisuaalprogrammidega on liidu seadusandja direktiivi 2010/13 põhjenduses 59 rõhutanud vajadust kaitsta alaealisi neile kahjuliku sisu eest, tuletades samas kõnealuse direktiivi põhjenduses 104 meelde, et selline eesmärk teenib üldist huvi, mis väärrib kõrgetasemelist kaitset.
- 41 Järelikult on alaealiste kaitsmine audiovisuaalprogrammide eest, mille sisu võib kahjustada nende heaolu ja arengut, ülekaaluka üldise huviga seotud nõue, mis põhimõtteliselt õigustab kaupade vaba liikumise piirangut (vt selle kohta 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Dynamic Medien*, C-244/06, EU:C:2008:85, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 19. novembri 2020. aasta kohtuotsus *ZW*, C-454/19, EU:C:2020:947, punkt 40).
- 42 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 37, tuleb hinnata seda, kas põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid on sobivad selle õiguspärase eesmärgi saavutamiseks ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 43 Selles osas peab lõppkokkuvõttes eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes ainsana on pädev hindama põhikohtuasja asjaolusid ja tõlgendama riigisiseseid õigusnorme, otsustama, kas ja mil määral need õigusnormid vastavad kirjeldatud nõuetele (7. septembri 2022. aasta kohtuotsus *Cilevičs jt*, C-391/20, EU:C:2022:638, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika). Selleks peab komisjon statistiliste, faktiliste või muude tõendite abil objektiivselt analüüsima, kas asjaomase liikmesriigi ametiasutuse esitatud tõendid annavad alust arvata, et valitud vahendid sobivad taotletavate eesmärkide saavutamiseks ja kas neid eesmärke saaks saavutada kauba vaba liikumist vähem piiravate meetmetega (vt selle kohta 19. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Siiski on Euroopa Kohus, kelle ülesanne on anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, pädev andma põhikohtuasja toimiku ning talle esitatud kirjalike seisukohtade alusel juhiseid, mis võimaldavad eelotsusetaotluse esitanud kohtul asja lahendada (7. septembri 2022. aasta kohtuotsus *Cilevičs jt*, C-391/20, EU:C:2022:638, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Mis puutub esiteks põhikohtuasjas kõne all olevate riigisiseste õigusnormide sobivusse taotletava eesmärgi saavutamiseks, siis tuleb märkida, et nõue, mille kohaselt peab liikmesriigis turustatava audiovisuaalprogrammi vaatamiseks soovitatava vanusepiirangu ja sellele vastava märgise määrama enne turustamist, võimaldades tarbijail saada teavet kõnealuse programmi sisu laadi kohta ning seega otsustada, milline pakutav programm on kohane nende vanemlikul vastutusel olevate laste eale, on asjakohane alaealiste kaitsmiseks selliste programmide eest, mille sisu võib kahjustada nende heaolu ja arengut (vt selle kohta 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Dynamic Medien*, C-244/06, EU:C:2008:85, punkt 47).
- 46 Samas tuleb märkida, et neid õigusnorme saab pidada selle eesmärgi saavutamise tagamiseks sobivaks ainult siis, kui need tõepoolest vastavad huvile saavutada see eesmärk ning kui neid rakendatakse ühtselt ja süstemaatiliselt (4. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa, C-377/17, EU:C:2019:562, punkt 89).
- 47 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et põhikohtuasjas kõne all olevates õigusnormides on ette nähtud mitu erandit Soomes kehtivast audiovisuaalprogrammide vanusepiirangu määramise ja märgistamise kohustusest.

- 48 Nagu eelotsusetaotlusest nähtub, põhinevad need audiovisuaalprogrammide seaduse §-des 9 ja 10 sätestatud erandid asjaomase programmi sisul või programmi esitamise kontekstil. Lisaks sellele võib seaduse § 11 kohaselt teatavatel tingimustel teha erandi vastava taotluse alusel.
- 49 Sellised erandid on siiski piiratud ulatusega, kuivõrd need on täpselt määratletud ja/või puudutavad audiovisuaalprogramme, mille sisu *a priori* tõenäoliselt ei kahjusta alaealiste arengut. Seega ei ole need erandid sellised, mis takistaksid nimetatud seadusega taotletava eesmärgi saavutamist, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 50 Teiseks tuleb tõdeda, et audiovisuaalprogrammide seaduse § 2 kohaselt kuulub audiovisuaalprogrammi salvestis selle seaduse reguleerimisalasse ainult siis, kui seda turustab Soomes organisatsioon või ettevõtja, kes on registreeritud selles liikmesriigis või kellel on seal tegevuskoht, Soome kodanik või isik, kelle alaline või peamine elukoht on Soomes, või kui selle salvestise turustamise otsus on tehtud Soomes.
- 51 Tuleb tõdeda, et see säte, mille tagajärjel jääb audiovisuaalprogrammide seaduse kohaldamisalast välja osa salvestisi, mille kaugmüük Soome lähtub teisest liikmesriigist, mistõttu on võimalik Soomes turustada vaatamise vanusealampiiri märgiseta salvestisi, vähendab ilmselgelt põhikohtuasjas kõne all oleva õigusnormi tõhusust, kahjustades alaealiste kaitse eesmärgi saavutamist.
- 52 Soome valitsus märkis oma kirjalikes seisukohtades, et Soomes ei ole õnnestunud kehtestada õiguslikku regulatsiooni, mille alusel saaks audiovisuaalprogrammide teisest liikmesriigist lähtuva kaugmüügi korral salvestiste suhtes kohaldada audiovisuaalprogrammide seaduses sätestatud vanusepiirangu määramise nõuet. Igal juhul oleks sellise kohustuse täitmise tõhus järelevalve praktikas võimatu.
- 53 Soome valitsuse sõnul teeb pealegi enamik Soome tarbijaid oma ostud Soomes asutatud veebipoodidest, mistõttu audiovisuaalprogrammide seadusega taotletava eesmärgi saavutamist ei ohusta põhimõtteliselt asjaolu, et selle sätted ei laiene kõigile audiovisuaalprogrammide salvestiste muude riikide tarnijatele.
- 54 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 43 viidatud kohtupraktikast, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige asjaomase liikmesriigi ametiasutuste esitatud teabe põhjal objektiivselt analüüsima, kas eeskätt põhikohtuasjas kõne all olevate õigusnormide kohaldamisala arvestades vastab Soomes turustatavate audiovisuaalprogrammide vanusepiirangu määramise ja vastavalt märgistamise kohustus tõepoolest huvile saavutada eesmärk kaitsta alaealisi selliste salvestiste eest, mille sisu võib kahjustada nende heaolu ja arengut.
- 55 Selleks tuleb eelkõige arvesse võtta põhikohtuasjas kõne all oleva õigusnormi kohaldamisala piiramise aluseks olevat *ratio legis*'t ning tagajärgi, mida see piiramine praktikas taotletava eesmärgi saavutamise seisukohalt kaasa toob.
- 56 Teiseks tuleb seoses põhikohtuasjas kõne all oleva meetme vajalikkuse hindamisega märkida, et kuna audiovisuaalprogrammide vanusepiirangu määramise ja vastavalt märgistamise suhtes kohaldatavaid eeskirju ei ole liidu tasandil ühtlustatud, on liikmesriikide ülesanne määrata kindlaks see, millisel tasemel nad kavatsevad tagada alaealiste kaitse audiovisuaalse sisu eest, mis võib kahjustada nende heaolu ja arengut.

- 57 Seega ei pruugi meetmed, mida liikmesriik võtab, et kaitsta alaealisi kõnealuse sisu eest, vastata sellise kaitse taseme ja saavutamise meetodite osas kõigi liikmesriikide ühisele arusaamale. Kuna mainitud arusaam võib liikmesriigiti erineda, sõltudes eeskätt moraali- või kultuurikaalutlustest, siis tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutlusruumi selles küsimuses (vt selle kohta 19. novembri 2020. aasta kohtuotsus ZW, C-454/19, EU:C:2020:947, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Seega ei saa asjaolu, et üks liikmesriik on otsustanud kohaldada alaealiste kaitsmiseks nende heaolu ja arengut kahjustava sisu eest teistsugust korda kui mõni teine liikmesriik, iseenesest mõjutada selles osas vastuvõetud riigisiseste õigusnormide proportsionaalsuse hindamist, sest neid sätteid tuleb hinnata üksnes selle eesmärgi ja kaitsetaseme alusel, mida asjaomane liikmesriik soovib tagada (vt selle kohta 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsus Dynamic Medien, C-244/06, EU:C:2008:85, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Sellest tuleneb eelkõige, et liikmesriik võib õiguspäraselt otsustada, et tema territooriumil asuvatel tarbijatel peab olema võimalik tugineda vanusepiirangu ja sisu kohta esitatud andmetele, mis kajastavad selles liikmesriigis valitsevaid moraalseid ja kultuurilisi arusaamu, et teha teadlik otsus selle kohta, kas teatav audiovisuaalprogramm on ealiselt sobiv nende vanemlikul vastutusel olevatele alaealistele.
- 60 Järelikult ei saa liikmesriigilt nõuda, et ta loobuks kohustusest, et veebipoe kaudu turustatavate audiovisuaalprogrammide vanusepiirang ja vastav märgistus peab olema alaealiste kaitse eesmärgil määratud enne programmi selles liikmesriigis turustamist, põhjendusel, et samal eesmärgil on selle programmi vanusepiirang ja vastav märgistus teises liikmesriigis juba määratud.
- 61 Samuti ei saa liikmesriigilt nõuda, et ta teeks erandi audiovisuaalprogrammide vanusepiirangute määramise ja vastavalt märgistamise kohustusest seoses eeldusega, et on võimalik kindlaks teha salvestise ostja täisealisus. Kui audiovisuaalprogrammide vanusepiirangute määramine ja vastav märgistamine toimuks enne sellise programmi salvestuskandja tarnimist, kuid alles pärast selle ostmist, ei saaks tarbijad teha teadlikku otsust selle kohta, kas programm sobib nende vanemlikul vastutusel olevatele või salvestisele juurdepääsu omada võivatele alaealistele. Seega oleks suurem oht, et alaealine pääseb ligi programmile, mis on tema eale sobimatu. Neid kaalutlusi silmas pidades ei saa liikmesriigilt nõuda, et vanusepiirangu määramise ja vastavalt märgistamise kohustust kohaldataks ainult nende programmide suhtes, mille salvestised tegelikult Soome tarnitakse.
- 62 Lisaks tuleb märkida, et sekkumist audiovisuaalprogrammide salvestiste vabasse liikumisse niisuguse meetmega, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei saa käsitada nii, et see läheb kaugemale sellest, mis on vajalik selle meetmega taotletava eesmärgi saavutamiseks, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 63 Sellega seoses tuleb eelkõige märkida, et nagu eelotsusetaotlusest nähtub, on Soome seadusandja audiovisuaalprogrammide seaduse § 2 esimeses lõikes piiritlenud vaidlusaluse meetme kohaldamisala ning on selle seaduse §-des 9–11 sätestanud mitu erandit audiovisuaalprogrammi vanusepiirangu määramise ja vastavalt märgistamise kohustusest.
- 64 Lisaks ei ole Euroopa Kohtule esitatud toimikus sellist tõendusmaterjali, millest nähtuks, et selle seaduse kohane vanusepiirangu määramise menetlus ei ole kergesti kättesaadav selleks, et seda ei saa läbi viia mõistliku aja jooksul või et menetluses tehtud keelduva otsuse peale ei saa esitada

kaebust kohtusse. Siiski peab neid asjaolusid kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus (vt selle kohta 14. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Dynamic Medien, C-244/06*, EU:C:2008:85, punktid 50 ja 51).

- 65 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et
- ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt alaealiste kaitsmiseks audiovisuaalse sisu eest, mis võib kahjustada nende heaolu ja arengut, tuleb füüsilisel andmekandjal salvestatud ja veebipoe kaudu turustatavat audiovisuaalprogrammi enne turustamist asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt kontrollida ning määrata selle vanusepiirang ning vastav märgistus, isegi kui teise liikmesriigi õiguse alusel on seda programmi juba kontrollitud ning on määratud selle analoogne vanusepiirang ja sellele vastav märgistus, tingimusel, et sellised õigusnormid on sobivad asjaomase eesmärgi saavutamise tagamiseks ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik selle saavutamiseks;
 - sellega seoses ei ole määravat tähtsust asjaolul, et nende õigusnormide kohaldamisalast on välja jäetud sellised salvestised, mida asjaomases liikmesriigis võidakse turustada teisest liikmesriigist lähtuvalt, tingimusel, et selline piirang ei kahjusta taotletava eesmärgi saavutamist. Samuti ei ole määrava tähtsusega see, et asjaomastes riigisisestest õigusnormides ei ole ette nähtud erandit sellest nõudest juhuks, kui on võimalik kindlaks teha neis õigusnormides määratletud salvestise ostja täisealisus.

Teine küsimus

- 66 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 67 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

ELTL artikleid 34 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt alaealiste kaitsmiseks audiovisuaalse sisu eest, mis võib kahjustada nende heaolu ja arengut, tuleb füüsilisel andmekandjal salvestatud ja veebipoe kaudu turustatavat audiovisuaalprogrammi enne turustamist asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt kontrollida ning määrata selle vanusepiirang ning vastav märgistus, isegi kui teise liikmesriigi õiguse alusel on seda programmi juba kontrollitud ning on määratud selle analoogne vanusepiirang ja sellele vastav märgistus, tingimusel, et sellised õigusnormid on sobivad asjaomase eesmärgi saavutamise tagamiseks ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik selle saavutamiseks.

Sellega seoses ei ole määravat tähtsust asjaolul, et nende õigusnormide kohaldamisalast on välja jäetud sellised salvestised, mida asjaomases liikmesriigis võidakse turustada teisest liikmesriigist lähtuvalt, tingimusel, et selline piirang ei kahjusta taotletava eesmärgi saavutamist. Samuti ei ole määrava tähtsusega see, et asjaomastes riigisisestest

õigusnormides ei ole ette nähtud erandit sellest nõudest juhuks, kui on võimalik kindlaks teha neis õigusnormides määratletud salvestise ostja täisealisus.

Allkirjad